

30. november 1938, Kostiviarska - Banská Bystrica.

Zápisnica napísaná na obecnom úrade s Martinom S., inšpektorom pohraničnej finančnej stráže vo výslužbe, a jeho manželkou Máriou, predtým obyvateľmi Rimavskej Soboty, ktorí vypovedali o svojom vyhostení z teritória Maďarska a o strate majetku.

Zápisnica

Dostavili sa na predvolanie a vypovedajú nasledovne:

Dňa 20. 11. 1938 (v nedeľu) som bol povolaný na komisariát, kde sa ma vypytovali, aby som udal všetkých, ktorí boli v národnej garde mesta Rimavská Sobota. Zo 152 gardistov mená všetkých som nevedel udat', lebo ich poznám len z videnia. Vyšetrujúci komisár mi povedal, aby som si to rozmyslel a hneď ma už dal zavrieť do trestnice na županáte, kde už boli zavretí aj ostatní gardisti. Je to trestnica, kde zavierali cigánov.

V pondelok 21. 11. 1938 o 14.30 hodine nás všetkých prečítali a povedali nám, aby sme si vzali deky a že pôjdeme na hranicu.

V ten istý deň mi žena do trestnice doniesla obed o 11.30 hodine a vtedy už aj ju zavreli a domov viac nepustili. Prosila 3 razy, aby sa mohla obliecť a niečo si vziať na cestu. Prosba neosožila. Pri treťom prosení ju policajt búšil do pŕs, takže sa len na dverách zastavila, lebo ináč by bola padla na zem, veď už má 70 rokov. Na hranicu nás vyšikovali a odovzdali česko-slovenskej pohraničnej stráži. Žiadne dokumenty sme si nemohli vziať a celý náš hnutelný a nehnuteľný majetok zostal v Rimavskej Sobote, o čom sme už podali prihlášku cestou Okresného úradu v Banskej Bystrici.

Zápisnica bola prečítaná, vysvetlená a podpísaná s upozornením, že tieto dáta budú musieť potvrdiť, prípadne aj prisahou.

D. a h.

nečitateľný podpis
zapisovateľ

Martin S., v. r.
Inšpektor. pohr. fin. stráže, v. r.
Mária S., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez, bez č.

30. november 1938, Myjava.

Zápisnica napísaná v notárskej kancelárii so Štefanom K., ktorý vypovedal o pomeroch na okupovanom území, o fyzickom násilí maďarských vojakov v Hurbanovej Vsi a o ohrození vlastného života.

Zápisnica

Na predvolanie sa dostavil Štefan K. a odpovedal takto:

Od roku 1923 až do 9. 11. 1938 som bol zamestnaný ako hospodársky sluha u kolonistu Daniela S. v Hurbanovej Vsi, okres Šamorín. Dňa 9. 11. o 11. hodine predpoludním opustilo československé vojsko Hurbanovu Ves. O druhej hodine popoludní toho istého dňa vstúpili predvoje maďarskej armády do tejto obce. Hneď po ich príchode v obci bývajúce maďarské obyvateľstvo hrnulo sa k predvoju a začalo ho štváť proti kolonistom tvrdiac, že ho kolonisti pozbavili chleba, že ho neprijímali do práce a celý čas trpelo hladom. Nato jeden dôstojník maďarskej armády si cestou maďarského obyvateľstva dal k sebe predvolávať zamestnancov Slovákov a Čechov, pracujúcich u kolonistov. Medzi týmito predvolanými som bol i ja. Dostavil som sa pred dotyčného dôstojníka. Meno a jeho hodnosť neviem. Pýtal sa ma, akej som národnosti a náboženstva. Keď som mu povedal, že som Slovák a evanjelik, 6-krát ma udrel po tvári tak, že som padol. Keď som vstával, kopol ma ešte do prs. Potom som vstal a zaďakoval som mu slovami: „Köszönöm szépen“ (*dakujem pekne*). Nato ma chytil za prsia a sotil ma do vody.

Podotýkam, že výsluch sa dial na kompe na malom Dunaji. Plával som asi 10 – 12 krokov a tam som sa ukryl. Keď sa zotmel, odišiel som smerom na Šarfiu (*Blatné*). Či aj iné osoby boli bité maďarskými vojakmi, neviem. Podobne neviem, či robili voči iným Slovákom a Čechom alebo Maďarom iné výčiny. Pri mojom výsluchu z našej strany nebol nikto, a preto neviem udať svedkov. Som ochotný svoju výpoveď potvrdiť prísahou.

Zápisnica bola prečítaná, schválená a podpísaná.

D. a h.

Nečitateľný podpis, v. r.
Hlavný notársky tajomník

Štefan K., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

92

30. november 1938, Žabokreky.

Zápisnica napísaná na žandárskej stanici s Antonom M., ktorý vypovedal o pomeroch v obci Tekovské Lužany po okupácii maďarským vojskom a o okolnostiach vyhostenia rodiny na Slovensko.

Zápisnica

Obec Tekovské Šarluhy (Tekovské Lužany) maďarské vojsko obsadilo 9. 11. 1938. Obyvateľstvo obce je maďarskej národnosti a privítalo maďarské vojsko s nadšením. Miestni občania rečnili, štváli proti Československu a maďarské vojsko pohostili jedlom a pitím. Nato bola prehliadka vojska. Zo slovenských rodín, ktorých bolo v Tekovských Šarluhách asi 25, zostalo na mieste asi 15, ktorí sa osláv nezúčastnili. Voči týmto rodinám a rodinám maďarských občanov, ktorí boli v štátotvorných stranách, boli nedôverčiví.

V obsadenej obci som sa zdržal až do 23. 11. 1938. Celý čas som bol zamestnaný ako pred príchodom maďarského vojska. Dňa 23. 11. 1938 asi o 9. hodine prišli pre mňa maďarskí